

'Scholieren vinden Duits leuk maar niet zo nuttig'

Belevingsonderzoek Duits 2017 - interview

[Achtergrond](#) - 12 januari 2018 - Auteur: Wiebke Pittlik

De Duitse les op school is veranderd. Waar oudere generaties vaak nog denken aan de naamvallen en de 'Aus-bei-mit-nach-seit-von-zu'-rijtjes, maken scholieren van nu bijvoorbeeld videoclips, kijken films en leren over Duitse eetgewoonten. Het Duitsland Instituut Amsterdam (DIA) heeft onderzocht wat scholieren vinden van het vak en hoe het aantrekkelijker kan worden.

Aanleiding voor het onderzoek is het grote lerarentekort bij het vak Duits. Jaarlijks kiezen nog geen honderd eerstejaars voor een studie Duits. Dat tekort wordt de komende jaren alleen maar groter, want veel leraren gaan met pensioen. "We wilden uitvinden hoe we scholieren zover krijgen dat ze Duits gaan studeren", zegt Synke Hotje van de afdeling onderwijs van het DIA. Samen met Trixie Hölsgens licht ze het Belevingsonderzoek 2017 toe.

De studie volgt op het eerdere Belevingsonderzoek uit 2010. De [resultaten daarvan](#) waren ontluisterend. Hölsgens: "Daaruit bleek dat het vak Duits een slecht imago had en dat er bijvoorbeeld weinig Duits werd gesproken in de les."

BELEVINGSONDERZOEK DUITS 2017

[Presentatie Belevingsonderzoek
Belevingsonderzoek 2017 \(pdf\)
Factsheet van belangrijkste uitkomsten](#)

Na deze studie hebben de organisaties die zich met de Duitse taal bezighouden de handen ineen geslagen en de Actiegroep Duits opgericht, die een imagocampagne en een Dag van de Duitse Taal lanceerde. De lerarenopleidingen zijn met de aanbevelingen aan de slag gegaan en leren hun studenten tegenwoordig bijvoorbeeld om Duits als voertaal in de les te gebruiken. Hotje: “Nu zijn we een paar jaar verder, er is veel gebeurd op het gebied van nascholing. We waren nieuwsgierig wat dat heeft opgeleverd.”

Scholieren positiever

Scholieren zijn positiever over het vak Duits dan in 2010, blijkt uit het onderzoek. Hölsgens: “De leraar wordt meestal aardig gevonden en de les wordt als afwisselender ervaren. Docenten maken twee keer zoveel gebruik van extra materiaal buiten de lesmethode. Ook spreken de docenten duidelijk meer Duits in de les. De scholieren zelf nog steeds maar weinig. In klassen waar de docent meer Duits spreekt, is de waardering voor het vak hoger.”

Bijna 2800 leerlingen, van vmbo tot vwo, vulden de enquête in. Ook spraken de onderzoekers met docenten over hun ervaringen. De resultaten zijn vergeleken met die van het onderzoek in 2010 en er is gezocht naar verbanden. Bijvoorbeeld dat leerlingen het vak als nuttiger ervaren als er meer aandacht is voor de

actualiteit.

Literatuur

De leerlingen geven aan dat er weinig aandacht is voor literatuur, minder dan in 2010. En dat is te merken, zegt Hölsgens: “De meeste deelnemers kunnen geen Duitse schrijver noemen. De top-drie van namen die wel worden genoemd is Goethe, Kafka en Hitler. Het meest genoemde boek is ‘Mein Kampf’.”

“Een van de aanbevelingen die uit het onderzoek naar voren komen, is daarom om uitgesproken aandacht aan literatuur te besteden”, licht Hölsgens toe. Volgens haar moet dat al vroeg gebeuren. “In de onderbouw wordt dat vrijwel niet gedaan, terwijl je daar moet beginnen. Voor weinig dingen is het handig als je er op je zestiende mee begint. Dan vind je namelijk niks leuk. Op je twaalfde of dertiende ben je nog open voor nieuwe dingen.”

Hotje vult aan: “Leesvaardigheid is een belangrijk onderdeel van het examen. Maar daarop wordt voorbereid met oude cito-toetsen. Dat zijn oude krantenteksten van drie jaar geleden. Neem een literaire tekst, of een actueel artikel, maar niet een artikel van drie jaar geleden.”

Actualiteiten

Een andere opvallende uitkomst is volgens Hotje dat scholieren het vak Duits niet als nuttig ervaren. “Gek genoeg stijgt de waardering, maar zien leerlingen niet het nut van het leren van de taal”, zegt ze. Hölsgens: “Ook daar zie je een samenhang: het besef van het nut neemt toe als je meer Duits spreekt in de les.” Hotje betreurt daarom dat het aantal uitwisselingen met Duitse scholen sterk is afgenomen.

Leerlingen waarderen aandacht voor actualiteiten, sport en muziek. Het heeft ook met de dominantie van het Engels te maken dat veel scholieren Duits niet als nuttig ervaren. Hölsgens: “Leerlingen bewegen zich veel in een engelstalige wereld. Dat vak vinden ze wel heel nuttig en belangrijk voor hun toekomst. Ze hebben vaak wel enig besef dat Duitsland een belangrijk land is, maar ze zien zichzelf niet als iemand die in de toekomst zaken gaat doen met Duitsers.”

Ook beleidswijzigingen ondermijnen de positie van het vak Duits. Hotje: “We zien een afname van het profiel ‘Cultuur en Maatschappij’ op school. Met het populaire ‘Natuur en Techniek’-profiel heb je niet de verplichting een tweede taal te kiezen. Scholen profileren zich ook steeds meer met bijvoorbeeld een Technasium of

tweetalig onderwijs, Duits lijdt daar onder.”

Wat Hölsgens een opvallende uitkomst vond: de interesse voor het land Duitsland is veel groter dan voor de cultuur. Leerlingen waarderen aandacht voor bijvoorbeeld actualiteiten, sport en muziek. “Het woord cultuur valt kennelijk slecht bij scholieren. Maar ze kunnen bijvoorbeeld wel vertellen hoeveel inwoners Duitsland heeft.” En was in 2010 nog Adolf Hitler de meest genoemde bekende Duitser, nu is hij voorbijgestreefd door Angela Merkel.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:

<https://duitslandinstituut.nl/artikel/24271/scholieren-vinden-duits-leuk-maar-niet-zo-nuttig>